

Korelacja i regresja

SW (na podstawie materiałów W. Kotłowskiego)¹

¹Poprawne treści są autorstwa WK, za błędy odpowiada SW

Miary populacyjne

- **Kowariancja:**

$$C(X, Y) = E[(X - \mu_X)(Y - \mu_Y)].$$

Mierzy **zależność liniową** dwóch zmiennych losowych.
Szczególny przypadek: wariancja $D^2[X] = C(X, X)$.

- **Korelacja** – unormowana kowariancja:

$$\rho(X, Y) = \frac{C(X, Y)}{D[X]D[Y]}, \quad \rho(X, Y) \in [-1, 1]$$

Jeśli X, Y – niezależne, to $\rho(X, Y) = 0$ (ale nie odwrotnie!)

Miary próbkowe

Dla zbioru n par $(X_1, Y_1), \dots, (X_n, Y_n)$:

■ Kowariancja:

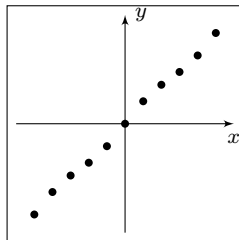
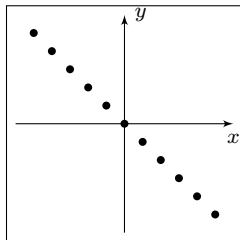
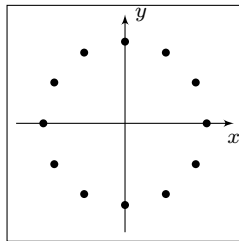
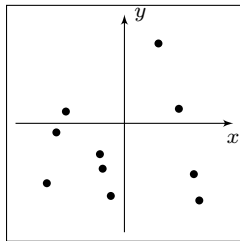
$$s_{XY} = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y}).$$

■ Korelacja:

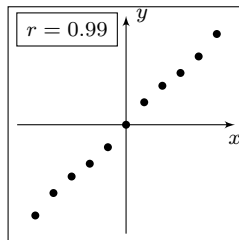
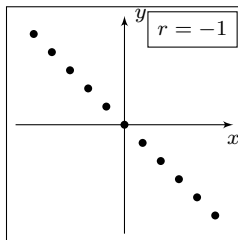
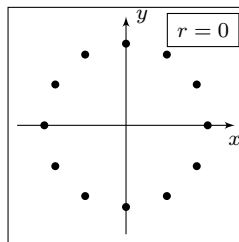
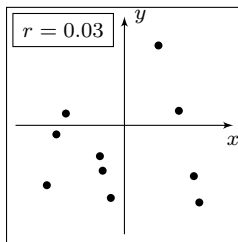
$$r = \frac{s_{XY}}{s_X s_Y} = \frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{(\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2)(\sum_{i=1}^n (Y_i - \bar{Y})^2)}}$$

Zachodzi $r \in [-1, 1]$, wartości skrajne $\{-1, 1\}$ przyjmowane są **wtedy i tylko wtedy** gdy Y_i są funkcją liniową X_i (lub odwrotnie)

Przykłady korelacji

Przykłady korelacji

Test na istotność korelacji

■ Układ hipotez:

		najczęściej	
$H_0 :$	$\rho = 0$	$(\rho \geq 0)$	$(\rho \leq 0)$
$H_1 :$	$\rho \neq 0$	$\rho < 0$	$\rho > 0$

■ Statystyka testowa:

$$T = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} \sqrt{n-2} \sim t(n-2)$$

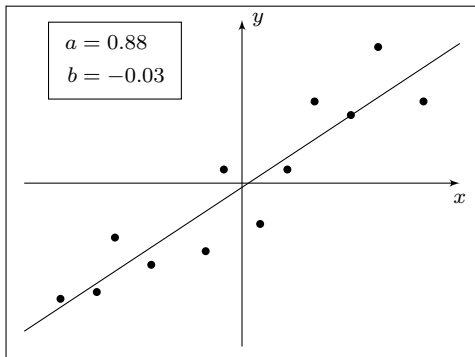
Wartość krytyczną (lub p -wartość) otrzymujemy z rozkładu t -Studenta z $n - 2$ stopniami swobody.

Regresja liniowa

Korelacja mierzy **siłę zależności liniowej**.

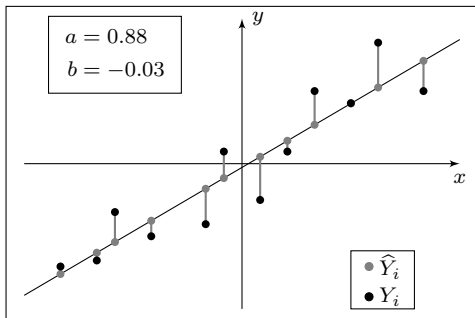
Regresja to wyznaczanie **współczynników zależności liniowej**:

Mając zbiór n punktów $(X_1, Y_1), \dots, (X_n, Y_n)$ wyznacz współczynniki a, b zależności liniowej $Y = aX + b$.

Metoda najmniejszych kwadratów

Dla każdego X_i błąd modelu liniowego to różnica między wartością odczytaną z prostej $\hat{Y}_i = aX_i + b$ a prawdziwą wartością Y_i :

Minimalizujemy **sumę kwadratów błędów**:

$$a, b \leftarrow \min_{a,b} \sum_{i=1}^n (Y_i - \hat{Y}_i)^2 = \sum_{i=1}^n (Y_i - aX_i - b)^2$$

Współczynniki regresji

$$a = \frac{s_{XY}}{s_X^2} = r \frac{s_Y}{s_X}$$
$$b = \bar{Y} - a\bar{X}$$

- Linia regresji przechodzi przez punkt (\bar{X}, \bar{Y})
- Współczynnik kierunkowy a ma **ten sam znak** co współczynnik korelacji r .